
³⁵ Oosterbaan, 'Dr. Magda Stomps', *Op den Uitkijk* 36 (1962-1963) 527. Welke maatregelen ze bedoelde, staat niet vermeld.

³⁶ Het universiteitsarchief van de Universiteit van Freiburg telt onder de gedeponeerde archieven onder meer als bestand E 0021, *Nachlass Magda Stomps (Schülerin Heideggers)*. Dit archief is daar gedeponeerd door dr. A. Baumhoff, die het materiaal had ontvangen uit de nalatenschap van Beatrix en Paul Beder, goede vrienden van Stomps, die zij tot haar erfgenamen had benoemd. Inventarisnummer 32 bevat 'Kopien von Briefen Martin Heideggers an Magda Stomps'. Volgens de inventaris lopen deze brieven van 1935-1969, in werkelijkheid van 1929-1952. Het gaat om 22 brieven en briefkaarten van Heidegger en van zijn vrouw Elfride aan Stomps. De originelen worden te koop aangeboden door de Kotte, Autographs GmbH. Zie <https://www.autographenhandlung.de/> (27 juni 2011). A. Denker dank ik voor de hulp bij het ontcijferen van het moeilijk leesbare handschrift van M. Heidegger. De genoemde aanbeveling van Heidegger, met begeleidend schrijven aan Stomps is gedateerd 14 november 1936.

³⁷ R. Safranski, *Heidegger en zijn tijd* (Amsterdam 2010) 463. Bekend is de relatie tussen Heidegger en Hanna Arendt in de tijd dat hij hoogleraar in Marburg was.

Ondertussen was Stomps in 1935 naar Nederland teruggekeerd, waar ze zich in weer Zutphen vestigde, bij haar ouders. Ze was toen naar eigen zeggen 'verbonden' aan de Internationale School voor Wijsbegeerte in Leusden bij professor C.A. Mennicke, een Duitse sociaal-pedagoog, die in 1933 een goed heenkomen naar Nederland had gezocht. Die verbondenheid moet niet worden overschat: eenmaal verzorgde ze een weekendcursus over Martin Heidegger.⁴² De aankondiging daarvan ging gepaard met een hartelijke aanbeveling van Mennicke, in die tijd directeur van de ISVW.⁴³ Ook gaf ze cursussen aan de volksuniversiteit van Doensburg en werkte ze gymnasiumleerlingen bij.⁴⁴ Verder is bekend dat ze in de zomer van 1937 gesolliciteerd heeft naar een baan als lerares Hebreeuws aan een gymnasium. Toen ze die baan niet kreeg omdat ze geen kerkelijk examen had afgelegd, wendde ze zich in eerste instantie tot haar vroegere hoogleraar Grosheide, later tot de Faculteit der Godgeleerdheid (FdG) en uiteindelijk tot het college van Curatoren van de VU.⁴⁵ De kwestie waarom het draaide was de bevoegdheid om Hebreeuws te geven. Die bevoegdheid werd blijkens § 16, lid f, van de wet op het middelbaar onderwijs onder meer verkregen indien iemand een 'kerkelijk examen Hebreeuws' had afgelegd.⁴⁶ Ze wilde, zo schreef ze Grosheide, alvorens een examen af te leggen in de Semitische letteren, eerst onderzoeken of het afgelegde kandidaatsexamen in de theologie haar niet dezelfde bevoegdheid verleende als het (hervormde) proponentsexamen. Een kandidaatsexamen aan de VU viel nu eenmaal niet te vergelijken met een kandidaatsexamen aan de rijksuniversiteit, een kerkelijk examen in de GKN niet met een kerkelijk examen in de hervormde kerk. Verder leek het haar van belang dat ze in voorkomende gevallen een schriftelijk bewijs van de faculteit zou kunnen overleggen, waarin stond dat ze niet toegelaten was tot het kerkelijk examen, met vermelding van de reden waarom dat zo was. Wellicht kon de faculteit daarbij bevestigen dat haar indertijd was toegezegd dat volgens de faculteit haar niets tekort werd gedaan voor iedere andere betrekking dan het ambt van predikant omdat ze geen kerkelijk examen mocht doen.

Blijkbaar kreeg ze die gevraagde verklaring niet, want een halfjaar later wendde ze zich tot de faculteit, waarin ze haar verzoek herhaalde.⁴⁷ Ze was door de faculteit afgehouden van het kerkelijk examen en vond het niet rechtvaardig dat er voor een baan als leraar Hebreeuws van een vrouw veel meer geëist werd dan van een man, i.c. een doctoraal examen theologie of Semitische letteren. In zijn vergadering van 4 februari besloot de faculteit haar te melden dat ze geen testimonium zou krijgen omdat dat alleen werd afgegeven ten behoeve van het kerkelijk examen. Uit het vervolg kan worden opgemaakt dat de faculteit haar wel een verklaring van